

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ при МОН УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ при ХОВА
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ ХНПУ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
КАРДІФФСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МЕТРОПОЛІТАН (Велика Британія)
ТЕЛАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ЯКОБА ГОГЕБАШВІЛІ (Грузія)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (Республіка
Польща)
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АДАМА МІЦКЕВИЧА В
ПОЗНАНІ (Республіка Польща)

НАУКА ТА ОСВІТА В ДОСЛІДЖЕННЯХ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

Матеріали

IV Міжнародної науково-практичної
конференції для студентів, аспірантів, докторантів,
молодих учених

18 травня 2023 року

Харків 2023

Головний редактор:

Бойчук Ю. Д. – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Редакційна колегія:

Бережна С. В. – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Башкір О. І. – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, голова ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Боярська-Хоменко А. В. – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри освітології та інноваційної педагогіки, заступник голови ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Коробкіна О. Г. – директор наукової бібліотеки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Скидан Я. А. – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, заступник голови ради молодих учених ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Матей Ю. Ф. – здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти соціологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна;

Чихаріна К. І. – здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри освітології та інноваційної педагогіки, викладачка кафедри східних мов ХНПУ імені Г. С. Сковороди

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 5 від 17 травня 2023 року)*

Наука та освіта в дослідженнях молодих учених [Електронне видання] : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. для студ., аспірантів, докторантів, молод. учених, Харків, 18 трав. 2023 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. – Харків, 2023. – 244 с.

У збірнику відображено тези IV Міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів, докторантів, молодих учених «Наука та освіта в дослідженнях молодих учених», що проходила на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди з нагоди Дня науки. Він містить результати теоретичних та емпіричних досліджень молодих учених України в умовах сучасних викликів.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, магістрам і студентам закладів вищої освіти, практикам у галузі освіти.

5. Чернявський М. Ф. Поміж безоднями (1914-1928). Харків : РУХ, 1931. 216 с.

ПРО РОЗМЕЖУВАННЯ ПОНЯТЬ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ ТА ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ

М.С. Скидан

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри
української мови

К.Ю. Голобородько

доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-
літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Харків, Україна

Підходи до вивчення художнього тексту змінювалися із часом: спочатку панівними були лінгвоцентричний і текстоцентричний підходи, реалізовані в лінгвопоетиці й лінгвістиці тексту відповідно, а згодом – когнітивний і комунікативний. Останній зумовлений природою художньої комунікації.

У новітніх дослідженнях художніх текстів акцент зазвичай робиться на комунікативному аспекті, який включає тріаду автор (адресант) – художній твір (спосіб мовленнєвої дії) – читач (адресат) [1, с. 3; 4, с. 42]. Ця тріада являє собою складну систему взаємодії, де автор є джерелом повідомлення, художній твір є засобом передавання цього повідомлення, а читач – кінцевим одержувачем та інтерпретатором цього повідомлення. У такій тріаді кожен елемент має свою роль, і взаємодія між ними впливає на розуміння та оцінку художнього твору.

Своєрідність художнього дискурсу як комунікативно спрямованого вербального твору, наділеного естетичною цінністю, полягає в його антропоцентричності, культурологічній значущості й здатності втілювати в образній формі особливу художню картину світу, яку моделює автор. У цьому плані художній дискурс розуміють як продукт одного з найскладніших видів комунікації – художньо-літературної, суб'єктами якої стають не тільки автор і читач, але й персонажі. Саме художній дискурс є носієм соціокультурної, естетичної та емоційної інформації. Слід зазначити, що культурна інформація, що міститься в художньому тексті, має градуальний характер і по-різному представлена в різних типах тексту. Найбільш важливими є тексти, що відображають інтелектуальну й духовну сфери людської діяльності, в яких об'єктивні характеристики тісно переплітаються з авторськими судженнями, поглядами й оцінками. Інтерпретація таких текстів потребує культурологічної компетенції читача, знань національних культурних цінностей.

Загалом питання про розмежування понять художнього тексту / дискурсу є дискусійним. Зокрема В. Борботько пропонує розуміти художній дискурс як цілісне текстове утворення, фактично ототожнюючи його з поняттям художнього тексту. Таке розуміння відкриває можливість для

існування художнього дискурсу, який має свої особливості та характеристики, але при цьому залишається частиною ширшого поняття – художнього тексту [2, с. 30].

Для визначення дискурсивного статусу художнього тексту важливу роль відіграє адресат – читач, якого останнім часом дослідники ставлять на перший план. Чинник ролі читача у сприйнятті та розумінні тексту навіть може замінити вагомість ролі автора [3, с. 42-43]. Запропоноване визначення дискурсу як процесу взаємодії тексту і читача відображає новітні тенденції в лінгвістиці, пов'язані з активною роллю реципієнта в процесі читання. Читач стає не стільки пасивним одержувачем інформації, скільки активним учасником комунікації, який робить внесок у творення смислу твору. Тому, крім авторської інтенції, важливу роль відіграє також сприйняття тексту читачем, який транслює власні ідеї та асоціації щодо прочитаного й осмисленого [3, с. 43]. Такий дискурсивний підхід цілком закономірно зумовлює розгляд художнього твору може не лише як результат творчої діяльності автора, а й як продукт взаємодії автора і читача.

Таким чином, художній дискурс – це складне явище, у якому поєднано реальність та фантазії, суб'єктивні психоемоційні процеси та множинні інтерпретації. Автор як учасник дискурсивної діяльності під час створення художнього тексту продукує мовленнєві акти, які кидають виклик конвенційним відносинам між текстом і реальністю. Водночас дискурсивна активність читача актуалізує й розширює авторські інтенції. Художній текст перебуває в центрі дискурсивного утворення як повідомлення, занурене в комунікативну ситуацію. Читач і автор є ключовими учасниками цієї комунікативної ситуації, де сам текст функціонує як засіб смислопородження.

Список використаних джерел

1. Безкровна І. О. Комунікативна структура поетичного тексту: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.02 / Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України. Київ, 1999. 21 с.
2. Борботько В. Г. Принципы формирования дискурса: от психолингвистики к лингво- синергетике : монография. М. : Ком Книга, 2007. 288 с.
3. Кондратенко Н. В. Синтаксис українського модерністського і постмодерністського художнього дискурсу : монографія. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 320 с.
4. Селиванова Е. А. Когнитивная ономазиология : монография. К. : Фитосоциоцентр, 2000. 248 с.

Станкевич С.В. Наукові школи кафедри зоології та ентомології ХНАУ ім. В. В. Докучаєва і їх значення у становленні сучасних агроекологічних поглядів	129
Секція 4. Математичні студії	131
Лисогор Т.О., Штонда О.Г. Математична індукція як інструмент вивчення квантової механіки	132
Худас А.К., Штонда О.Г. Застосування подвійних інтегралів до задач геометрії	132
Секція 5. Психологія кар'єрного успіху молодого науковця	134
Горлачук А.А., Волинець Н.В. Самодостатність, як риса здорової самооцінки жінки дорослого віку та її вплив на взаємини з чоловіками	136
Єна А.С. Етико-психологічні особливості педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти	136
Краснокутська А.В., Рубан А.А., Давидова М.О. Психологічні особливості кар'єрного успіху особистості	138
Секція 6. Актуальні питання сучасної філологічної науки	139
Бабенко О.А., Руденко С.М. Термін «банк»: етимологія та семантика	141
Бортун К.О. Сутнісні вияви експресії в архітектоніці конотації	141
Bourtal Y., Zhownir M. Iconic Ukrainian Wartime Stamp within the Context of Multimodality	142
Давидченко І.Д. Лінгвокультурологічні проблеми перекладу іншомовних текстів	144
Краснопольська Н.Л. Вплив англійської мови на формування мовлення українських ЗМІ	145
Максимова О.Р., Коваленко О.М. Вплив словникової роботи на сприйняття старшими дошкільниками змісту художніх творів	146
Місостов Т.Є., Князь Г.О. Графічний роман як нова форма художньої літератури	148
Немога А.О., Руденко С.М. Лексичні помилки в розмовному стилі мовлення	149
Проскурін І.А. «Слухати мертвих, думати про живих...»: «З долини забуття (1901-1928)» М. Ф. Чернявського (репрезентації танатологічної парадигми)	151
Скидан М.С., Голобородько К.Ю. Про розмежування понять художнього тексту та художнього дискурсу	152
Скидан Я.А., Голобородько К.Ю. Слово в мовотворчості Степан Сапеляка	154
Учаєв М.П., Ємельянова Є.С. Сучасна українська термінологія сільського господарства: структурний аспект	156
Цигвинцева Ю.О. Відкриті мережеві ресурси з української мови як інструменти лінгводидактики	157
Юріна К.О., Коваленко О.М. Розвиток зв'язного мовлення старших дошкільників засобами наочності	159
Секція 7. Інформаційні технології та інформаційна підтримка наукової діяльності	160
Водяницький І.О., Дереза О.О. Інформаційна підтримка науковців у вищих навчальних закладах	162
Дробяз М.О., Коляденко Ю.Ю. Інформаційні технології для підвищення доступності наукових даних	163
Клеба А.І. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в науці	165
Клопова В.О., Сватєєв А.В. Етапи побудови IoT моделі моніторингу тренувального процесу спортсменів	166
Майба М.А., Митцева О.С. Використання штучного інтелекту для покращення наукової продуктивності	168